

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžk/27/2020
Identifikačné číslo spisu: 8018200444
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8018200444.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu JUDr. Eriky Šobichovej a Mgr. Petra Melichera v právnej veci žalobkyne: iDental, s.r.o., Soľanková 16, Prešov, IČO: 46 413 219, právne zastúpená: Mgr. Tomáš Kaščák, Soľanková 16, Prešov, proti žalovanému: Prešovský samosprávny kraj, Námestie mieru 2, Prešov, o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy, o kasačnej sťažnosti proti uneseniu Krajského súdu v Prešove zo 7. 4. 2020, č. k. 5S/64/2018-126, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove zo 7. 4. 2020, č. k. 5S/64/2018-126, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

I. Konanie pred správnym súdom

1. Napadnutým uznesením správny súd postupom podľa § 261 zákona č. 162/2015 Z. z. (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu proti inému zásahu orgánu verejnej správy, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby správny súd žalovanému zakázal zaradzovať žalobkyňu do rozpisu služieb zabezpečenia poskytovania zubno-lekárskej pohotovostnej služby do doby určenia spôsobu odmeňovania za poskytnutie zubno-lekárskej pohotovostnej služby a uzatvorenia dohody o technickom vybavení ambulancie určenej k poskytovaniu zubno-lekárskej pohotovostnej služby. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

2. Správny súd dôvodil, že postup žalovaného pri určovaní rozpisu služieb zabezpečenia zubno-lekárskej pohotovostnej služby ako aj pri určení žalobkyne na výkon zubno-lekárskej pohotovostnej služby v konkrétnom dni 6. 7. 2018 za mesiac júl bol v súlade so zákonom a nemožno ho charakterizovať ako nezákonný zásah. Žalovaný bol v zmysle § 46 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoZS“), pri určovaní rozpisu splnomocnený na výkon miestnej štátnej správy.

3. Neuznal námietku žalobkyne, že jej zaradovaním k výkonu zubno-lekárskej pohotovostnej služby dochádza k rozporu s čl. 18 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Argumentáciu žalobkyne so závermi nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 28. 11. 2012, č. k. PL. ÚS 113/2011-74 považoval za účelovú a bez ohľadu na celkový kontext rozhodnutia ústavného súdu.

4. Pokiaľ ide o nález ústavného súdu z 28. 11. 2012, č. k. PL. ÚS 113/2011-74, v tomto konaní o súlade právnych predpisov ústavný súd nevzhladal nesúlad § 79 ods. 1 písm. v) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoPZS“) s dotknutými článkami Ústavy Slovenskej republiky a toto ustanovenie obstálo v teste proporcionality prevedeným ústavným súdom. Ústavný súd sa v náleze vysporiadal s rovnakými námietkami ako predniesla v žalobe žalobkyňa. Správny súd preto v značnej miere v dôvodoch svojho rozhodnutia prebral argumentáciu ústavného súdu.

5. Za dôvodnú nepovažoval ani námietku žalobkyne, že jej zaradením do rozpisu služieb poskytovania zubno-lekárskej pohotovostnej služby žalovaným dochádza bezdôvodne a neproporcionálne k uprednostneniu záujmu na zaistenie pohotovostnej služby pred jej právami a oprávnenými záujmami v rozpore s čl. 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Zabezpečenie a povinnosť poskytovania zubno-lekárskej pohotovostnej služby je nesporne činnosť vykonávaná vo verejnom záujme za účelom ochrany života a zdravia, a teda v zmysle čl. 18 ods. 2 písm. d) ju nemožno považovať za nútenú prácu zakázanú čl. 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

6. Správny súd nepovažoval za opodstatnenú ani námietku žalobkyne, že zaradením do rozpisu poskytovania zubno-lekárskej pohotovostnej služby bez zabezpečenia akejkoľvek odmeny dochádza k vážnej ujme na jej právach. Podľa vyjadrenia žalovaného bola žalobkyňa zaradená do rozpisu poskytovania zubno-lekárskej pohotovostnej služby v období od januára 2018 do augusta 2018 celkovo 3-krát. To je ďaleko pod priemerom v porovnaní s prieskumom ústavného súdu v rámci Prešovského samosprávneho kraja (1-2 krát mesačne v okresoch s vyšším počtom obyvateľov). Aj s prihliadnutím na toto kritérium ústavný súd konštatoval, že povinnosť uloženú podľa § 79 ods. 1 písm. v) ZoPZS nemožno považovať za zjavne nespravodlivú a neprímerane prísnu.

7. K požiadavke žalobkyne na vybavenie ambulancie zubno-lekárskej pohotovostnej služby zväčšovacími okuliarmi špecifických parametrov a RTG prístrojom správny súd uviedol, že minimálne požiadavky na personálne zabezpečenie a materiálne-technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení sú upravené výnosom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 10. 9. 2008, č. 09812/2008-OL. Zväčšovacie okuliare ani vlastný RTG prístroj na pracovisku nie sú povinným vybavením zubnej ambulancie. Žalobkyňa z uvedeného dôvodu nemôže podmieňovať zaradenie do rozpisu služieb zubno-lekárskej pohotovostnej služby zabezpečením vybavenia ambulancie podľa svojich požiadaviek.

8. Pokiaľ ide o požiadavku na odmenu za vykonanú prácu, v právomoci žalovaného nie je zasahovať do vzťahov medzi poskytovateľom zubno-lekárskej pohotovostnej služby a prevádzkovateľom ambulancie zubno-lekárskej pohotovostnej služby. V prípade ak medzi nimi nedôjde k uzavretiu zmluvy o podmienkach výkonu vrátane odmeňovania, má žalobkyňa právo domáhať sa svojho nároku na vyplatenie odmeny súdnou cestou v civilnom sporovom konaní, čo žalobkyňa aj urobila podaním žaloby na Okresný súd Prešov. Poukázal pri tom na ustanovenie § 8b ZoZS, podľa ktorého pre žalovaného nevyplýva povinnosť zaradovať do rozpisu zabezpečenia zubno-lekárskej pohotovostnej služby len poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ktorý už má upravený zmluvný vzťah s prevádzkovateľom zubno-lekárskej pohotovostnej služby a zabezpečené odmeňovanie a ďalšie podmienky jej výkonu podľa vlastných požiadaviek.

9. K rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. 9. 2017, sp. zn. 3Sžo/21/2016, na ktorý poukázala žalobkyňa správny súd poznamenal, že ho na konanie nemožno aplikovať. Správnomu orgánu

v uvedenom konaní bolo vyčítané nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia. V uvedenom konaní však Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že žalobkyňa má povinnosť lekársku službu prvej pomoci vykonať v zmysle zákonných ustanovení.

10. Uzavrel, že hoci neposkytovanie potrebnej súčinnosti pri výkone zubno-lekárskej pohotovostnej služby žalobkyni zo strany prevádzkovateľa zubno-lekárskej pohotovostnej služby - spoločnosti wesper, a.s., ako aj legislatívne opomenutie zákonnej úpravy vzťahov týchto subjektov pri jej výkone možno vyhodnotiť ako negatívny prvok, neodôvodňuje zákaz zaradzovania žalobkyne žalovaným do rozpisu služieb zabezpečenia zubno-lekárskej pohotovostnej služby tak, ako to žiada žalobkyňa.

11. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 175 ods. 1 v spojení s § 167 a § 168 S.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, keď žalobkyňa v konaní nemala úspech, vo vzťahu k žalovanému, ktorý bol v konaní úspešný, správny súd nezistil osobitné dôvody, pre ktoré by bolo spravodlivé požadovať po žalobkyni, aby nahradila žalovanému dôvodne vynaložené trovy konania.

II. Kasačná sťažnosť, vyjadrenia

12. Proti právoplatnému uzneseniu správneho súdu podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. e), f), g) a h) S.s.p.. Namietala, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd; nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci; sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Navrhla, aby kasačný súd napadnuté uznesenie správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. V odôvodnení kasačnej sťažnosti k nesprávnemu obsadeniu správneho súdu poukázala na rozpor vyplývajúci z jej doručeného rovnopisu. Z obsahu uznesenia vyplýva, že vo veci rozhodovala JUDr. Eva Sláviková ako sudkyňa, no žalobkyni elektronicky doručené uznesenie podpísali všetci členovia 5S správneho súdu. Nie je zrejmé, či vo veci rozhodoval sudca/sudkyňa alebo senát, a teda ako bol správny súd pri rozhodovaní vo veci obsadený. V konaní o žalobe vždy konal a rozhodoval senát a ten aj uznesenie podpísal. Materiálne je však zrejmé, že vo veci rozhodla len sudkyňa bez toho, aby sa na napadnutom rozhodnutí uzniesol senát nadpolovičnou väčšinou hlasov. Podľa žalobkyne zákon ani rozvrh práce správneho súdu neumožňuje zmenu pridelenia veci senátu namiesto sudcu v priebehu konania. Pokiaľ vo veci koná senát a napadnuté rozhodnutie podpíšu všetci členovia senátu, nemôže vo veci rozhodnúť len sudca.

14. Ďalej namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia. Správny súd sa v ňom nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami žalobkyne. Správny súd namiesto posúdenia skutkových tvrdení a právnych argumentov odkázal prevažne len na niektoré pasáže nálezu ústavného súdu, pričom nezohľadnil špecifiká zubného lekárstva ani novú právnu úpravu po prijatí zákona č. 257/2017 Z. z., ktorým sa upravil rozsah a spôsob poskytovania pohotovostnej služby. Nevysporiadal sa ani s námietkou diskriminácie žalovaného a porušenia pravidiel hospodárskej súťaže samosprávnym krajom.

15. Podľa žalobkyne ústavný súd v náleze z 28. 11. 2012, č. k. PL. ÚS 113/2011-74, vychádzal z predpokladu, že k výkonu pohotovostnej služby sú zaradzovaní len lekári, ktorí patria do tzv. minimálnej siete, pri ktorých štát uloženie zákonnej povinnosti kompenzuje prostredníctvom tzv. mesačnej kapitálnej platby. Správny súd nezohľadnil, že tieto platby zubným lekárom poskytované nie sú a štát im uloženie povinnosti nekompenzuje.

16. Nezohľadnil tiež, že po prijatí zákona č. 257/2017 Z. z. došlo k zmene rozsahu a spôsobu poskytovania pohotovostnej služby a v súčasnosti sa nepretržite poskytuje len ústavná starostlivosť prostredníctvom ústavnej pohotovostnej služby. No zubno-lekárska zdravotná starostlivosť nepatrí do rozsahu ústavnej starostlivosti.

17. Správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, ak pripustil občasnú ukladanie pracovnej povinnosti zo strany štátu bez toho, aby bol štát povinný poskytnúť odmenu za vykonanú prácu alebo štát uloženie tejto povinnosti inak kompenzoval. Uloženie akejkoľvek pracovnej povinnosti mimo času vojny alebo vojnového stavu podľa žalobkyne je zjavne nespravodlivé a nezákonné.

18. K technickému vybaveniu ambulancie žalobkyňa uviedla, že jej požiadavky neboli svojvoľné, ale smerovali k riadnemu poskytovaniu zdravotnej starostlivosti. Napríklad pokiaľ ide o zhotovovanie RTG snímok na pracovisku toto nebolo zabezpečené ani jedným zo spôsobov predpokladaných výnosom ministerstva zdravotníctva. Polemizovala pritom s právnym posúdením správneho súdu, podľa ktorého RTG prístroj nie je povinným vybavením zubnej ambulancie.

19. Žalobkyňa tiež vzhľadom odklon od rozhodovacej praxe kasačného súdu, ak správny súd vo svojom rozhodnutí odmietol aplikovať závery uvedené v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. 9. 2017, sp. zn. 3Sžo/21/2016.

20. Žalovaný vo vyjadrení z 24. 6. 2020 uviedol, že dôvod nesprávneho obsadenia správneho súdu nie je daný, nakoľko o žalobách proti inému zásahu orgánu verejnej správy koná a rozhoduje sudca podľa § 23 ods. 2 písm. e). V ostatnom taktiež považoval napadnuté uznesenie správneho súdu za zákonné, riadne a zrozumiteľne odôvodnené. Kasačnému súdu navrhol, aby kasačnú sťažnosť zamietol.

III. Konanie pred kasačným súdom

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 S.s.p.) postupom podľa § 452 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podala sťažovateľka včas § 443 ods. 1 S.s.p, preskúmal napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Kasačný takto rozhodol bez pojednávania (§ 455 S.s.p., § 457 ods. 2 S.s.p.).

22. Kasačný súd sa v prvom rade zaoberal kasačnou námietkou nesprávneho obsadenia správneho súdu a po preskúmaní spisu správneho súdu dospel k záveru, že správny súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že vo veci rozhodoval nesprávne obsadený súd.

23. Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

24. Podľa § 23 ods. 2 písm. e/ S.s.p., sudca na krajskom súde koná a rozhoduje o žalobách proti inému zásahu orgánu verejnej správy.

25. Podľa § 3 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

26. Hoci zákon neuvádza, čo treba rozumieť pod pojmom nesprávne obsadený súd, súdna prax zaujala názor, že nesprávne obsadeným súdom je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

27. Nesprávnym obsadením súdu sa tak rozumejú prípady, kedy namiesto senátu rozhodoval sudca, kedy rozhodoval senát v neúplnom zložení, napr. sudcovia mali rozhodovať v trojčlennom senáte, rozhodovali však len v dvojčlennom senáte (kvantitatívne hľadisko), kedy namiesto sudcu rozhodovali iné súdne osoby (súdni úradníci) nad rámec svojich oprávnení (kvalitatívne hľadisko), alebo ak rozhodoval senát či sudca neurčený rozvrhom práce alebo ak rozhodoval vecne nepríslušný súd. Nakoľko na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy v § 221 ods. 1 písm. g/ Občianskeho súdneho

poriadku S.s.p. už výslovne neupravuje výnimku z nesprávne obsadeného súdu: „ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,“ kasačný súd v rozsudku z 25. 8. 2020, sp. zn. 1SŽk/42/2018, vyslovil, že o nesprávne obsadený súd ide aj za situácie, ak namiesto samosudcu rozhodne senát.

28. Výdanie rozhodnutia nesprávne obsadeným súdom je neprípustným odklonom od princípu zákonného sudcu. Právo na zákonného sudcu zaručuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1 vety prvej, podľa ktorej nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Uvedený ústavný príkaz je neopomenuteľnou podmienkou riadneho výkonu súdnej moci. Na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na druhej strane predstavuje pre každého účastníka konania rovnako cennú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred daných transparentných zásad. Spolu s princípom verejnosti je tak princíp zákonného sudcu poistkou proti kabinetnej justícii.

29. Z Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove v znení účinnom v podania žaloby, teda 17. 7. 2018 (ďalej len „rozvrh práce správneho súdu“), s obsahom ktorého sa kasačný súd za účelom posúdenia opodstatnenosti kasačnej námietky oboznámil, vyplýva, že do súdneho registra „S“ sa zapisujú senátne veci, o ktorých podľa Správneho súdneho poriadku rozhoduje krajský súd. Do súdneho registra „Sa“ sa zapisujú sudcovské veci, o ktorých podľa Správneho súdneho poriadku rozhoduje krajský súd, ak sa nezapisujú do súdneho registra „SaZ“. Z obsahu súdneho spisu (č.1. 25) vyplýva, že žaloba sťažovateľky proti inému zásahu orgánu verejnej správy vedená Krajským súdom v Prešove pod sp.zn. 5S/64/2018 bola pridelená 17. 7. 2018 „sudcovi“ tamojšieho súdu 5S, t.j. senátu správneho súdu.

30. Takto určený senát správneho súdu vo veci postupne konal aj rozhodoval. Uznesením zo 6. 9. 2018, č. k. 5S/64/2018-74, zamietol návrh žalobkyne na priznanie odkladného účinku žalobe. Úkony vyhradené pre predsedu senátu realizovala JUDr. Eva Sláviková ako určená predsedníčka senátu. Pokiaľ ide o prvopis napadnutého rozhodnutia, ten podpísala JUDr. Eva Sláviková ako sudkyňa, no účastníkom konania bol omylom doručený rovnopis podpísaný všetkými členmi senátu. Na tento rozpor poukázala aj žalobkyňa v kasačnej sťažnosti. V tejto súvislosti bol asistentkou senátu 5S spísaný úradný záznam „vyhotovený na pokyn predsedníčky senátu JUDr. Evy Slávikovej.“ Uvádza sa v ňom, že napadnuté uznesenie bolo „správne podpísané sudkyňou JUDr. Evou Slávikovou“, no k chybe došlo pri ukladaní uznesenia do elektronického systému súdu, keď bolo podpísané senátom a tak aj doručené účastníkom konania.

31. Z uvedeného má kasačný súd za preukázané, že v uvedenom prípade došlo k tzv. mylnému zápisu, ktorý spôsobil, že vo veci bol určený na konanie a rozhodovanie senát 5S v rozpore so zákonom (§ 23 ods. 2 písm. e) S.s.p.) ako aj rozvrhom práce správneho súdu účinnom v čase podania žaloby. Správny súd v uvedenom prípade tzv. mylný zápis nezistil, a tak nedošlo k včasnému odstráneniu tejto vady spôsobujúcej zmatečnosť konania pred správnym súdom. Úradný záznam svedčí o tom, že po vyše roku a pol od podania žaloby sa snažila predsedníčka senátu JUDr. Eva Sláviková pravdepodobne toto pochybenie zhojiť tým, že vo veci rozhodla ako sudkyňa (samosudkyňa) v senáte 5S. Z rozvrhu práce správneho súdu vyplýva, že sudkyňa JUDr. Eva Sláviková rozhoduje aj ako sudkyňa v súdnom oddelení 6Sa.

32. Kasačný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že spôsob pridelovania vecí podľa predmetu konania jednotlivým senátom, samosudcom, súdnym úradníkom a notárom je vykonávaný v zmysle ust. § 50 a § 51 zákona o súdoch v súlade s rozvrhom práce príslušného súdu vydaným podľa ust. § 52 zákona o súdoch.

33. Zároveň podľa jednej zo základných zásad zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce (§ 3 ods. 4 zákona o súdoch). Zákon o súdoch a ani procesné súdne kódexy nepredpokladajú zákonné oprávnenie predsedu senátu, ktoré by umožňovalo predsedovi senátu postupovať spôsobom, akým to urobila sudkyňa JUDr. Eva Sláviková. V ustanovení § 23 ods. 3 S.s.p. síce zákonodarca z dôvodu procesnej ekonomie umožnil senátu správneho

súdu uznesením preniesť rozhodovanie na sudcu vo veciach, o ktorých rozhodol veľký senát najvyššieho súdu (§ 466 S.s.p.), ako aj v už rozhodnutých hromadných veciach, o tento prípad však zjavne nešlo.

34. Kasačný súd preto po preskúmaní napadnutého rozsudku správneho súdu dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou, ktorá má za následok porušenie práva garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd ako i s čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pretože o žalobe proti inému orgánu verejnej správy mal v zmysle § 23 ods. 2 písm. e) S.s.p. rozhodovať zákonom určený sudca príslušného správneho súdu.

35. Vzhľadom na uvedené skutočnosti kasačný súd zrušil rozhodnutie správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie postupom podľa § 462 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 440 ods. 1 písm. e) S.s.p..

36. V ďalšom konaní je správny súd s poukazom na § 469 S.s.p. viazaný právnym názorom kasačného súdu. O žalobe žalobkyne proti inému zásahu orgánu verejnej moci zo 16. 7. 2018 rozhodne sudca určený v súlade so spôsobom pridelenia vecí podľa rozvrhu práce (§ 51 ods. 1 zákona o súdoch).

37. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.